

ประมวลเอกสารการนิเทศการศึกษา

ฉบับที่ ๑

จัดทำขึ้นโดย

หน่วยศึกษาในเทศก กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ

รวบรวมและแก้ไขใหม่

พ.ศ. ๒๔๕๘

คำนำ

วิชาการศึกษาหรือที่เราเรียกกันว่า “วิชาครู” นั้นเป็น ศาสตร์ ทักษะ
เชิงเคราะห์เข้าไว้ในบรรดาศาสตร์ทั้งหลายในโลกที่ ต้องการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
แก้ไขอยู่เสมอให้สอดคล้อง เพื่อให้ทรงคุณค่าของศาสตร์ โดยแท้จริงได้ การ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงย่อมกระทำกันได้ด้วยหลายวิถี และการเขียนเอกสาร
ให้อ่านก็เป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ เอกสารที่ประมวลไว้ในหนังสือเล่มนี้
ถึงสิ่งต่าง ๆ ในวงการศึกษายุคใหม่ทั้งศึกษานานาชาติ ผู้เรียบเรียงคิดว่าสมควรจะ
เสนอให้ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษารวบรวมและพิจารณา ถ้าเห็นว่าดีมีประโยชน์
ก็จะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่อาชีพครู ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม เอกสาร
เหล่านี้ความจริงได้พิมพ์ออกแจกจ่ายไปยัง โรงเรียนฝึกหัดครูและโรงเรียนมัธยม
ศึกษาในสังกัดกรมวิสามัญศึกษาครั้งหนึ่งแล้ว ทั้งนี้โดยความเห็นชอบของทาง
ราชการเจ้าสังกัด แต่ปรากฏว่าความต้องการจากแห่งต่าง ๆ ทั้งทางราชการ
และส่วนตัวยังมีมาก จึงได้แก้ไขและรวบรวมขึ้นเป็นเล่มใหม่ให้กระจัดกระจาย
จริงอยู่เรื่องราวในเอกสารเป็นเรื่องราวที่คัดัดแปลงเรียบเรียง มาจาก หนังสือ
วิชาการศึกษาดังประเทศ (สหรัฐอเมริกา) บ้าง คัดแปลงเรียบเรียงจากประสพ
การณ์ของผู้ที่ได้ไปเรียนวิชาการศึกษาในต่างประเทศ (สหรัฐอเมริกา) บ้าง จึง
อาจเป็นเครื่องชวนให้ท่านผู้อ่านคิดสงสัยว่า ก็เมื่อเป็นเรื่องของเขา จะให้เขา
มาใช้กับของเราจะเป็นการถูกต้องหรือ จึงใคร่จะขอชี้แจงว่า อาหารที่ร่ำย
อย่างหนึ่งนั้น ท่านจะเรียกมันว่า ชีสทอดก็ตาม กุนเชียงก็ตาม หรือไส้กรอก

กับกับปลาแนมก็ตาม เนื้อแท้ที่ทรงสรรพคุณในอาหารวิธยาอย่างเดียวกัน
จะมั่วว่าอย่างไร ทำจากไหน มันไม่สำคัญมิใช่หรือ

หน่วยศึกษานิตเทศกมนำที่ที่จะต้องแสดง ความชอบคุณไว้ ณ ที่นออย่าง
น้อย ๓ ครั้ง ครั้งหนึ่งคือขอบคุณศึกษานิตเทศก ผู้ได้เรียบเรียงเอกสารต่าง ๆ
จนเป็นวิทยาทาน ครั้งที่สองคือขอบคุณกรมการฝึกหัดครูที่ให้อนุญาตในการ
เผยแพร่วิทยาทาน ครั้งสุดท้ายคือจะขอบคุณท่านผู้อ่าน ถ้าได้กรุณาชักชวน
ข้อบกพร่องผิดพลาดอันน้อยอยู่ในบรรณวิสัย

หน่วยศึกษานิตเทศก

กรมการฝึกหัดครู

พฤษภาคม ๒๔๕๘

ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของประเทศไทย

โดย

นายกอ สวัสดิ์พาณิชย์

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา
พิมพ์แจกโรงเรียนฝึกหัดครู และ โรงเรียนมัธยมศึกษา
ของกรมวิสามัญศึกษา

เอกสารการนิเทศการศึกษา

๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๗

ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของประเทศไทย

ท่านผู้อ่านคงจะสังเกตได้ว่าสถานการณ์การศึกษาในประเทศไทย กำลังเปลี่ยนแปลงไปมาก ไม่ว่าท่านจะฟังบทความทางวิทยุ ฟังปาฐกถา หรืออ่านบทความในหนังสือพิมพ์และนิตยสารทางการศึกษา ท่านจะได้ยิน หรือได้พบคำว่า “การศึกษาแผนใหม่” “วิธีสอนแผนใหม่” หรือ “วิธีสอนแผนปัจจุบัน” อยู่ไม่ขาด

ถ้าท่านติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของเราทุกตอน ท่านจะเห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาทั้งหลายชักชวนหรือสนับสนุนให้เปลี่ยนแปลง ส่วนต่าง ๆ ของการศึกษาหลายอย่าง บางท่านเน้นในเรื่องการจัดชั้น บางท่านเน้นในเรื่องการทำและการใช้อุปกรณ์การสอน บางท่านเน้นเรื่องการวัดผลการศึกษา บางท่านชักชวนให้ใช้วิธีการใหม่ๆ ในโรงเรียน เช่นวิธีการประชาธิปไตยและการแนะแนว (Guidance) เป็นต้น

การได้ฟังหรือได้อ่านแต่เพียงบางส่วนบางตอนของเรื่องราวทั้งหมด อาจจะทำให้นักเรียนฝึกหัดครูและครูบางคนรู้สึกสับสน ดูประหนึ่งว่ากระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้เชี่ยวชาญการศึกษาเหล่านั้นต้องการให้ครูในอนาคตทำลายสิ่งหลายอย่างเหลือเกิน บางทีอาจจะจับต้นชนปลายไม่คิด เพียงวางโครงงานที่จะทำต่อไปไม่ถูก

ความจริงเรื่องราวแห่งการเคลื่อนไหวทั้งหลายนี้ ถ้าได้นำมาคิดประจักษ์ต่อเข้าด้วยกันให้ถูกส่วนแล้วก็จะดูไม่ยุ่งเหยิงเกินไปนัก ผู้เขียนจึงคิดจะนำเอาเรื่องเหล่านั้นมาเรียงกันใหม่เพื่อช่วยนักเรียนฝึกหัดครูให้เข้าใจเรื่องราวได้

แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น แต่การเขียนเรื่องของความเคลื่อนไหวทางการศึกษาทั้งหมดลงในบทความสั้นๆ ย่อมไม่ใช่ของที่ทำได้ง่ายนัก ถึงทำได้ก็ไม่สมบูรณ์ดีและไม่ละเอียดเท่าที่ควร เพราะเรื่องเหล่านี้ควรจะเรียบเรียงเป็นหนังสือหรือการศึกษานานๆ

ในการเรียบเรียงบทความเรื่องนี้ ผู้เขียนได้เรียบเรียงไปตามหลักการการศึกษาโดยตรง แต่จะหยิบยกเอาเรื่องต่างๆ ที่จะช่วยให้เห็นได้อย่างเด่นชัด ตัวอย่าง ขยายเรื่องนั้นให้กว้างออกไปเป็นลำดับ ผู้เขียนหวังว่าท่านจะช่วยให้ท่านผู้อ่านมองเห็นปัญหาได้

เด็กเป็นส่วนประกอบสำคัญของการศึกษา

ความสำคัญของเด็กนั้นใช้ว่าเป็นของใหม่ ความจริงนักปราชญ์ในทางการศึกษาได้มองเห็นว่า เด็กเป็นตัวประกอบอันสำคัญของการศึกษามานานแล้ว แต่ปราชญ์เหล่านั้นมิได้ศึกษาเรื่องความเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กโดยอาศัยวิธีการวิทยาศาสตร์ ความรู้ในเรื่องนี้จึงมีน้อยๆ ผลอันนี้ยอมทำให้นักการศึกษาในสมัยก่อนจัดการศึกษาไปในรูปหนึ่ง ซึ่งแตกต่างกับการเรียนการสอนในสมัยปัจจุบันเป็นอันมาก

เมื่อนักจิตวิทยาและนักการศึกษานำเอาวิธีการ วิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษาจิตวิทยาของเด็กแล้ว ก็ปรากฏว่าเราได้ทราบความจริงใหม่ๆ เกี่ยวกับเด็กออกเป็นอันมาก ความรู้ที่นับว่ามีผลรุนแรงถึงกับทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางการศึกษาเห็นจะเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก ก่อนหน้านักการศึกษาเชื่อกันว่าเด็กเรียนรู้ได้โดยการรับเอาความรู้จากครูไปเก็บไว้ เด็กเป็น

ฝ่ายรับ ครูเป็นฝ่ายให้ ฉะนั้นครูในสมัยก่อนจึงสรรหาวิชาปรุงแต่งความรู้
เพื่อให้เด็กรับเอาไปง่าย ๆ การสอนในสมัยนั้นจึงมุ่งสอนวิชาการเป็นใหญ่

แต่นักจิตวิทยาในรุ่นหลัง ๆ นี้ได้แสดงผลของการวิจัยให้เห็นว่า เด็ก มิได้
เรียนรู้ โดยการรับเอาไปเฉย ๆ ตรงกันข้ามเด็กกลับเป็นฝ่ายต้องทำ ต้องคิดค้น
ต้องทดลองเอง และสรุปผลเอาเอง เด็กจึงจะเรียนรู้ได้ เมื่อใดที่ความจริงเช่น
นี้ นักการศึกษาในสมัยปัจจุบันจึงได้เปลี่ยนแปลงวิธีสอนเสียใหม่ โดยจัด
สภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ทำ ได้คิดค้น ได้ทดลอง
และสรุปผลโดยตนเอง ซึ่งจะเป็นผลให้เด็กได้เรียนรู้ ดังต่าง ๆ

นักจิตวิทยาซึ่งเกี่ยวข้องกับงานการเรียนการสอนหนึ่งมีอยู่มาก ทักษะ
กล่าวแต่เพียงส่วนเดียวก็พอจะเห็นให้เห็นร่องรอยให้เห็นชัดเท่านั้น ในที่จะ
ขอสรุปเสียก่อนว่า ความรู้ ทางจิตวิทยาในสมัยก่อนทำให้นักการศึกษาเอา
วิชาการเป็นศูนย์กลางของการศึกษา แต่จิตวิทยาแผนปัจจุบันช่วยทำให้นัก
การศึกษาเปลี่ยนแปลงการศึกษา โดยเอาเด็กเป็นศูนย์กลางแทน

การศึกษาแบบเอาวิชาเป็นศูนย์กลาง

หลักสูตร นักการศึกษาในสมัยก่อนเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ ได้โดยการรับเอาจาก ครู
ไปตรง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ท่านเหล่านั้นจึงเห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการเรียน
การสอนนั้นคือ เนื้อหาที่จะมอบให้แก่เด็ก ดังนั้นท่านจึงพยายามแยกแยะ
เนื้อหาออกเป็นส่วนเป็นตอนให้ละเอียดละออ เพื่อให้เด็กรับเอาไปอย่างง่าย
ง่าย ผลที่ได้กลับคือ หลักสูตรในสมัยก่อนนั้นจึงเต็มไปด้วยวิชาต่าง ๆ หลาย
วิชา แม้แต่วิชาที่อยู่ในหมวดเดียวกัน เช่น หมวดภาษา ก็จับแยกออกมา
เป็นวิชาอ่าน วิชาคิด วิชาเขียน วิชาแต่งความ และ วิชาไวยากรณ์ เป็นต้น

อุปกรณ์การศึกษา เมื่อได้แยกแยะวิชาการออกเป็นส่วนย่อยดังกล่าว ก็จำเป็นต้องมีการเรียนประจำวิชาให้เป็นแบบแผน และตำราประจำวิชาหนึ่ง ๆ ก็จะมีเล่มเดียว คือเล่มที่ได้อบรมการคิดเลขกว่า อธิบายเนื้อหาสำหรับวิชาหนึ่ง โดยอย่างถาวรและชัดเจนแล้ว ฉะนั้นผู้แต่งแบบเรียนและตำราเรียนจึงมีอิทธิพลเหนือการเรียนการสอนในโรงเรียนสมัยก่อนเป็นอย่างยิ่ง และด้วยเหตุผลอันเดียวกันนี้เอง จึงได้มีการอ้างอยู่เสมอว่าตำราที่พบเรียนแล้ว น้องจะต้องเอามาเรียนต่อได้ ถ้าจะกล่าวให้สั้นก็คือ หัดถนัดและแบบเรียนสำหรับการศึกษิตตามแบบนั้นตายตัวเกินไป ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อะไรต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความหมุนเวียนของโลกมากนัก

วิธีสอน นอกจากนวัตถ์สอนของครูก็ยังเป็นระเบียบแบบแผนที่ตายตัว พอใช้กล่าวคือ ครูพยายามหาทางที่จะบรรลุจุดหมาย ให้แก่นักเรียนโดยวิธีพูดกรอกเข้าไป หรือโดยวิธีให้ทำแบบฝึกหัดให้มากเพื่อจะให้เด็กเรียนสนใจในบทเรียน ครูจะต้องเตรียมการล่วงหน้าอย่างละเอียด และหาทางอธิบายเป็นขั้น ๆ เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ เข้าไปอย่างสะดวก การสอนแบบนั้นเรียกกันว่า การสอนตามขั้นตอนของ แฮร์บาร์ต ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เรารู้จักดี มาก ในเมื่อเราต้อง การ ให้ นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบด้วย

การบริหารการศึกษา ระเบียบและวินัยของชั้นหรือของ โรงเรียนก็เป็นของดำเนินไปตามวิธีสอน คือครูจำเป็นต้องบังคับให้นักเรียนนั่งนิ่ง ๆ ฟังครูพูดแต่อย่างเดียว ตัวก็ต้องมองหน้าครู จะลุกไปไหนมาไหนไม่ได้ ถ้าครูถามก็ต้องถูกขยันทอบอย่างมีระเบียบ ครูคนไหนบังคับให้นักเรียนนั่งได้เท่าไรก็ถือว่า

ยังเป็นผลดีแก่การสอนแทนกัน ทงนักรเพราะความสำคัญของการเรียนน้อยอยู่
การฟังครูพูด ถ้าไม่ฟังก็จะเรียนไม่รู้เรื่อง

การวัดผลการศึกษา เด็กที่เรียนตามแบบนั้นจะต้องแข่งขันกันอย่างเขา เป็นเขา
ตาย เพราะการเรียนคือการแข่งขันกันว่าใครจะรับเอาความรู้ จากครูได้มาก
กว่ากัน เมื่อเรียนไปแล้วเด็กจะต้องถูกสอบไล่ การสอบก็คือการวัดดูว่า
นักเรียนคนไหนจะรับเอาความรู้ จากครูได้มากกว่ากัน ฉะนั้นการวัดผลการ
ศึกษาจึงวัดแค่วิชาที่เรียนในชั้น ส่วนความเจริญเติบโตของเด็กในด้านอื่นนั้น
รู้ได้หรือไม่จำเป็นต้องวัดมากนัก

การศึกษาแบบอาศัยเด็กเป็นศูนย์กลาง

หลักสูตร ในสมัยปัจจุบันนี้ นักการศึกษา มองเห็นว่าเด็กเป็นส่วนสำคัญ ที่สุดใน
โรงเรียน ก่อนจะทำอะไรลงไปก็ต้องยึดเอาเด็กเป็นหลัก ปัญหาแรกที่เขา
ต้องคิดก็คือ จะสอนอะไรให้แก่เด็กจึงจะได้ผลดี เรื่องของการสอนอะไรนั้น
คือเรื่องของหลักสูตรและวิชาต่าง ๆ ที่จะบรรจุเข้าไปในหลักสูตร

การบรรจุวิชาต่าง ๆ เข้าไปในหลักสูตร นั้น เขาก็วาง หลักเกณฑ์ ไว้ อย่าง
กว้าง ๆ ว่าควรจะจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสนใจ และความสามารถ
ของเด็กในวัยต่าง ๆ และหลักสูตรนั้นควรจะเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม
และทางธรรมชาติของเด็ก ดังนั้นการจัดบรรจุวิชาต่าง ๆ เข้าไปในหลักสูตร
เขาจึงแบ่งแยกออกเป็นสองส่วน คือ

๑. หลักสูตรภาคบังคับ ในภาคนี้เขาบรรจุเอาวิชาซึ่งคนในสังคมนั้น ๆ
จะต้องรู้ และบังคับให้เด็กเรียนทุกคน หลักสูตรภาคนี้ได้แก่วิชาภาษาประจำ
ชาติ สังคมศึกษา และคณิตศาสตร์เบื้องต้น

๒. หลักสูตรภาคให้เด็ก ซึ่งจัดไว้เพื่อให้เด็กได้เรียนตามความ
สนใจและความสามารถของคน หลักสูตรภาคนี้ได้แก่ วิชาภาษาต่างประเทศ
ชั้นสูง วิชาอาชีพ ศนคศาสตร์ชั้นสูงและวิชาอื่น ๆ อีกมาก

การจัดหลักสูตรเขาถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ ถ้าจะเอาให้จริงจัง ๆ ผู้ร่างหลักสูตรจะต้องค้นคว้าเป็นเวลานาน และในการร่างหลักสูตรนั้นเขาก็ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรที่จะเชิญบุคคลเหล่านั้นมาเป็นคณะกรรมการ คือ ครู ครูใหญ่ เจ้าหน้าฝ่ายบริหารการศึกษาอื่น ๆ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ประชาชนผู้สนใจ และแม้แต่ตัวเด็กเองก็ควรจะได้ได้ถามด้วย เหตุที่ต้องให้คนประเภทต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตรนั้นก็เพราะต้องการให้หลักสูตรนั้นเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก และให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศชาติในเวลาเดียวกัน

สำหรับวิชาที่บรรจุเข้าไปในหลักสูตรนั้น โดยทั่วไปเขาแบ่งแยกออกเป็นหมวดวิชาใหญ่ ๆ มิได้แบ่งออกเป็นวิชาย่อย ๆ ดังที่ทำงานในสมัยก่อน หมวดวิชาที่จำเป็นสำหรับหลักสูตรนั้นได้แก่

๑. หมวดสังคมศึกษา ได้แก่ วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เศรษฐกิจ และการปกครอง วิชาในหมวดนี้จัดให้เด็กเรียนเพื่อให้เด็กได้เป็นเครื่องมือสำหรับทำความเข้าใจกับ ระบบ การ ปก ครอง ของสังคมที่ตนตั้งกตอยู่

๒. หมวดธรรมชาติศึกษา หรือหมวดวิทยาศาสตร์ ได้แก่ วิชาชีววิทยา ฟิสิกส์ และเคมี วิชาในหมวดนี้จัดไว้เพื่อให้เด็กได้ใช้เป็น เครื่องมือ สำหรับทำความเข้าใจธรรมชาติแวดล้อมตัวเด็กอยู่

๓. หมวดภาษา ได้แก่วิชาพูด ฟัง เขียน และอ่าน ซึ่งจัดไว้ให้เด็กได้ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับคิดต่อยอดสำหรับคนในสังคมเดียวกันให้ได้ผลดี

๔. หมวดคณิตศาสตร์ ได้แก่วิชาเลขคณิต และคณิตศาสตร์ชั้นสูงอื่น ๆ ซึ่งจัดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้เด็กได้ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับคิดคำนวณปัญหาซึ่งเกี่ยวกับตัวเลขต่าง ๆ

๕. หมวดวิชาศิลปะและการช่างฝีมือ ได้แก่วิชาบรรเลงดนตรี วาดเขียนปั้น จักสาน และอื่น ๆ อีก วิชาเหล่านี้จัดไว้เพื่อให้เด็กได้ใช้เป็นเครื่องมือในการพักผ่อนหย่อนใจ และทำสิ่งของที่ใช้เป็นประโยชน์ซึ่งบางทียึดเอาเป็นอาชีพได้ในภายหลัง

๖. หมวดสุขศึกษาและพลศึกษา ได้แก่วิชาสุขศึกษา พลศึกษา การศึกษาเพื่อความปลอดภัย (Safety Education) และการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation) ซึ่งรวมเอาวิชาบรรเลงและดนตรีเข้าไปด้วย วิชาในหมวดนี้จัดไว้เพื่อให้เด็กได้ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับทำให้ร่างกายและจิตใจของตนเจริญเติบโตไปเท่าที่ควร

๗. หมวดวิชาอาชีพ ได้แก่วิชาการฉกรรณ ออกสหกรรม เสาขานการช่างไม้ และช่างเหล็ก เป็นต้น วิชาหมวดนี้เขาจัดให้เรียนเฉพาะเด็กที่อยู่ในชั้นสูง เช่น ชั้นมัธยมตอนปลาย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เด็กได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประกอบอาชีพตามความถนัดของตนต่อไป

การแบ่งหมวดวิชาตามทฤษฎีมานี้โดยตลอด เป็น เกณฑ์ตายตัวไปเลยทีเดียว บางคนก็จัดแบ่งไปตามวิธีอื่น

เรื่องของหลักสูตรที่ยกมากำหนดเป็นแต่เพียงหลัก กว้าง ๆ ส่วนที่แยกแยะ
เป็นรายละเอียดนั้นยังไม่ได้อำนาจ ท่านจะเห็นได้ว่าการที่เราจะจัดหลักสูตร
ให้เหมาะสมกับเด็กได้นั้นเป็นเรื่องยาก ถึงจะลำบากอย่างไรเราก็ต้องทำ ทั้งนี้
เพราะเราจัดการศึกษาเพื่อเด็ก

อุปกรณ์การศึกษา เมื่อหลักสูตรของการศึกษาแผนปัจจุบันกว้าง ขวาง เช่น
อุปกรณ์การศึกษาก็ต้องขยายให้กว้างขวางตามไปด้วย แบบเรียนของเด็กใน
ชั้นต่าง ๆ มิได้มาจากตำราของมหาวิทยาลัยดังที่เคยทำกันมาแต่ก่อน วิชาหนึ่ง
อาจจะต้องมีแบบเรียนหลายตัวด้วยซ้ำกันโดยตรง แต่ต้องมีหนังสืออ่านประกอบ
ด้วย และหนังสือที่วาดด้วยคอนด้าณีย์ ๆ ของวิชานั้นอย่างละเอียดอีกทีหนึ่ง
นอกจากหนังสือเรียนยังจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ ยาก
ที่จะหาหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งที่ใช้เป็นแบบเรียนให้ติดต่อกันไปเป็นเวลานาน นับปี
อย่างแต่ก่อน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนโดยทั่วไปจึงไม่บังคับให้นักเรียนซื้อแบบ
เรียนทุกเล่ม คือให้ซื้อแต่เฉพาะที่จำเป็นจริง ๆ ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็
ขยายห้องสมุดให้ใหญ่โตขึ้น โดยจัดหาหนังสือประเภทต่าง ๆ มาบรรจุไว้
เป็นจำนวนมาก และหนังสือเล่มหนึ่ง ๆ โรงเรียนจำเป็นต้องซื้อซ้ำ ๆ กันหลาย
ฉบับเพื่อจะได้แจกจ่ายให้เด็กอ่านได้ทั่วถึงกัน

อุปกรณ์การศึกษาเป็นเครื่องช่วยให้เด็กเข้าใจ ปัญหาได้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น
โรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาและนำมาใช้ในการสอนอยู่เป็นนิจ อุปกรณ์การ
ศึกษาในระยะหนึ่ง ๆ นั้นมากมายหลายอย่าง เช่น รูปภาพ ภาพถ่าย ภาพ
ยนตร์ หุ่นจำลอง และของจริงอื่น ๆ ซึ่งเด็กและครูจัดหามา อุปกรณ์การศึกษา
เหล่านี้บางอย่างก็ราคาถูกพอที่โรงเรียนจะจัดหามาใช้เองได้ แต่บางอย่างก็แพง

จนโรงเรียนขอมาเป็นสมบัติของคนไม่ได้ สำหรับอุปกรณ์ราคาแพง เช่น พัดลม วิทยุ โทรทัศน์ โรงเรียน จำเป็นต้องขอยืมหรือขอเช่ามาจากองค์การต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการมองเห็นความจำเป็นต้องในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้ส่งพัดลม วิทยุ โทรทัศน์ ไปเป็นสมบัติของกลาง เพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ ได้ม้ายืมไปฉายให้นักเรียนดูเป็นครั้งคราว

นอกจากนี้ ยังมีอุปกรณ์ การศึกษา อีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นของใช้สิ้นเปลือง ที่โรงเรียน จัดหามา หรือ ให้เด็ก จัดหามา เพื่อ ฝึกฝน การงาน บาง อย่าง อุปกรณ์เหล่านี้ได้แก่ กระดาษ ดินสอ ไม้บรรทัด ดินเหนียว ไม้ กระดาษแข็ง และสิ่งอื่นอีก โรงเรียนในต่างประเทศเขาจัดหาอุปกรณ์เหล่านี้ให้นักเรียนใช้โดยไม่คิดมูลค่า แต่ผู้เขียนเข้าใจว่าโรงเรียนของเรายังไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เพราะยังขาดงบประมาณอยู่

อุปกรณ์การศึกษาเป็นของจำเป็นสำหรับการสอนในสมัยปัจจุบัน ถ้าขาดไป เด็กจะเรียนไม่ได้ ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนในสมัยปัจจุบัน ครู ไม่ได้บังคับให้เด็กนั่งฟังครูพูดอย่างเดียว แต่ครูเป็นผู้นำทางให้เด็กได้ประสบปัญหา ได้คิดค้น ได้ไตร่ตรอง และได้สรุปผลเอาเอง ถ้าขาดอุปกรณ์การศึกษาไป ครูก็นำทางให้เด็กทำเช่นนั้นไม่ได้

วิธีสอน

วิธีสอนในปัจจุบันนี้แตกต่างกับที่เคยทำกันมาในสมัยก่อน ทุกวันนี้ท่านจะได้ยินคนพูดถึงวิธีสอน โดยให้เด็กแก้ปัญหา (Problem-solving method) วิธีสอนแบบโครงการ (Project method) หรือวิธีสอนเป็นหน่วยกิจ (Unit

ค. แนะนำให้นักเรียนรู้ จักที่มาแห่งความรู้ (Sources of information) สำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา

ขั้นที่ ๓ ให้เด็กลงมือแก้ปัญหาตามแผนการที่ได้ออกไว้ เมื่อวางแผนการเรียบร้อยแล้วขั้นตอนต่อไปก็ลงมือทำแต่เพียงอย่างเดียว สำหรับขั้นนี้ครูทำหน้าที่ คือ :-

ก. ช่วยนักเรียนแต่ละคน หรือแต่ละพวกให้เข้าใจปัญหาและความรับผิดชอบซึ่งได้รับมอบหมายมา

ข. ช่วยแนะนำให้นักเรียนรู้ จักที่มาแห่งความรู้ เพิ่มเติม

ค. ตั้งเสริม ให้เด็ก ได้ทำ เน้นงาน ที่ได้รับ มอบหมาย มา อย่าง มี
หลักเกณฑ์

ข้อที่ ๔ วิเคราะห์และรวบรวมความรู้ เข้าด้วยกัน เมื่อเด็กแก้ปัญหาไปแล้ว เด็กจะได้รับความรู้ เพิ่มเติมจนเป็นลำดับ แต่ความรู้ เหล่านี้หาอาจจะมีผิดพลาดหรือยังขาดตกบกพร่องอยู่ ฉะนั้นครูจึงจำเป็นต้องทำหน้าที่ต่อไป :-

ก. ให้นักเรียนแต่ละพวกบรรยายงานผลงานที่ได้ทำมา ครูต้องฟังรายงานของนักเรียนอย่างถถ้วน พร้อมทั้งทดสอบที่มาของความรู้ ซึ่งนักเรียนไปค้นคว้ามา

ข. ตั้งเสริม ให้นักเรียนบังเกิดวิจารณ์ญาณ (critical thinking) โดยชักนำให้นักเรียนถามผู้รายงานอย่างมีเหตุผล

ค. ให้ความรู้ แก่เด็กเพิ่มเติม โดยการพูดต่อเติมรายงานที่ยัง
ตกหล่นอยู่บ้าง

ขั้นที่ ๕ สรุปผลและวัดผลของงาน เมื่อครูและนักเรียนได้รวบรวมและวิเคราะห์ความรู้ ที่ได้มาแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องถกกันของและสรุปเข้า

ด้วยกัน เพื่อเรียบเรียงเป็นเรื่องเดียวกันเพื่อให้เด็กได้คิดต่อกันไป หรือบางครั้งก็ให้บันทึกใจเป็นโน้ตสั้นรวมของชั้น ต่อจากนั้นไปก็มีการวัดผลงานว่าทำไปแค่ไหนได้ผลดีเพียงใด สำหรับชั้นครูทำหน้าที่ คือ :-

- ก. ช่วยนักเรียนรวบรวมความรู้ เข้าเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เด็กบังเกิดความคิดรวบยอดอันสมบูรณ์
- ข. ช่วยนักเรียนวัดผลงานของชั้นรวม โดยมีหลักเกณฑ์ในการวัดที่แน่นอน
- ค. จัดผลการเรียนของนักเรียนทุกคนโดยการทดสอบ

การสอนตามแบบหลักสูตรตามเรื่อกว่าวิธีสอนทั่วไป ซึ่งแตกต่างกับวิธีสอนวิชาเฉพาะเป็นอันมาก ผู้เขียนได้เคยอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับครูหลายประเภท ซึ่งส่วนมากมีความสงสัยว่าการสอนแบบนี้จะใช้ได้กับวิชาใดบ้าง จึงใคร่ขออธิบายรวบยอดไว้ในที่นี้เสียเลย

ถ้าพิจารณาดูหลักสูตรให้ดูตามจะเห็นว่าวิชาต่าง ๆ ซึ่งบรรจุเข้าในหลักสูตรนั้น แยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ประเภทวิชาที่เป็นเนื้อหา (content) วิชาเหล่านี้ได้แก่ :-

- ก. สังคมศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม
- ข. วิทยาศาสตร์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
- ค. วิชาซึ่งเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น วิชาวรรณคดี ภาษา และศิลปะอื่น ๆ

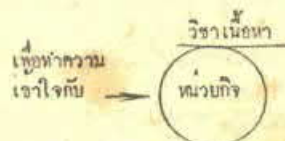
๒. ประเภทวิชาที่เป็นทักษะ (skill) วิชาเหล่านี้ได้แก่ คณิต

ศาสตร์ คิดลายมือ เขียน อ่าน และการช่างต่าง ๆ วิชาเหล่านี้เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนและฝึกฝนจึงจะเกิดความชำนาญ

วิชาประเภท ๑ เป็นวิชาซึ่งเราสอนเป็นหน่วยได้ เพราะวิชาเหล่านั้นเนื้อหาซึ่งจะให้เด็กค้นคว้าและแก้ปัญหาได้ ส่วนวิชาประเภท ๒ นั้นเป็นวิชาที่เด็กจะใช้เป็นเครื่องมือสำหรับแก้ปัญหา ในการศึกษาวิชาประเภทที่ ๑ ให้ได้ชั้นวิชาประเภท ๒ จึงเป็นวิชาที่สอนเป็นหน่วยไม่ได้ แต่ในการสอนหน่วยนั้นจำเป็นจะต้องแทรกวิชาเหล่านั้นไป

เพื่อให้เข้าใจปัญหาได้แจ่มแจ้งขึ้น ผู้เขียนขอเปรียบเทียบการสอนแบบหนึ่งกับการสอนแบบเดิม ในสมัยก่อนเราถือเอาวิชาการเป็นศูนย์กลาง เราจึงพยายามแยกแยะวิชาต่าง ๆ ออกเป็นส่วนเป็นตอน เพื่อให้เด็กเข้าใจวิชาเหล่านั้นได้ดี เราเข้าใจเหมือนกันว่าวิชาการทั้งหลายนั้นเด็กจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ แต่เราหวังกันว่าเด็กจะรู้จักนำเอาวิชาเหล่านั้นไปใช้เมื่อเรียนสำเร็จแล้ว เราจึงไม่สอนให้เด็กใช้วิชาการให้เป็นประโยชน์ในขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียน

วิธีสอนแบบปัจจุบันนั้นดำเนินนโยบายตรงกันข้าม กล่าวคือเราต้องสอนให้เด็กนำวิชาการไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตปัจจุบัน เราจึงสอนเป็นหน่วยกิจของงาน โดยจับเอาวิชาประเภทเนื้อหามาเป็นหน่วย และเอาวิชาประเภททักษะมาเป็นเครื่องมือในการเรียนหน่วย ฉะนั้นในเวลาที่สอนเป็นหน่วยเด็กจึงได้เรียนวิชาทั้งสองประเภทในเวลาเดียวกัน ดังจะได้เห็นจากแผนภาพดังต่อไปนี้ :-

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

จากแผนภาพข้างบนท่านจะเห็นได้ว่าเวลาเรียนเด็กเรียนเป็นหน่วยจากวิชา
ในหมวดสังคมศึกษา หมวดวิทยาศาสตร์ หรือวรรณคดี แต่ในขณะที่เด็กกำลัง
แก้ปัญหาของเด็กของอาศรัยวิชาอ่าน คติ เขียน หรือเลข เพื่อให้บังเกิดความ
เข้าใจในหน่วยนั้นให้ดียิ่งขึ้น

แต่การส่งมอบเป็นหน่วยเช่นนี้ย่อมมีข้อบกพร่องอยู่คือ เด็กมีโอกาสฝึกฝน
วิชาประเภททักษะน้อยเหลือเกิน วิชาทักษะนั้นถ้าขาดการฝึกฝนแล้วเด็กย่อม
เรียนไม่ได้ดี ฉะนั้นเราจึงจำเป็นต้องแยกวิชาทักษะออกมาสอนเป็นชั่วโมงพิเศษ
เป็นการเพิ่มเติมขึ้นอีก

วิธีสอนที่ผู้เขียนกล่าวไว้ในตอนนี้เป็นวิธีสอนเป็นหน่วย ส่วนวิธีสอนวิชา
เฉพาะนั้น เป็นเรื่องที่ของศึกษาถ้อยจะละเอียดเป็นอย่าง ใด ผู้เขียนจะไม่
กล่าวในท่อนเพราะหน้ากระดาษจำกัด

ถ้าหากการส่งมอบ เช่นนี้ไปเปรียบเทียบกับ การสอน ในแบบเดิม จะเห็นได้ว่า
แบบเดิมนั้นไม่มีการสอน ให้เด็กแก้ปัญหา แต่ไม่มีการแบ่งแยกวิชาออกเป็น
ประเภท เราสอนทุกวิชาโดยอาศัยขนทางห้าของแย้บาร์คเป็นส่วนใหญ่ ความรู้
ที่เด็กได้รับจึงเป็นความรู้ที่เด็กเก็บไว้ในความจำ เมื่อถึงเวลาจะใช้จริงก็มักถวิล
ว่าจะลืมหมด

การบริหารการศึกษา

หลักการของการบริหารการศึกษานั้นยกย่องเอาหลักการว่า เราทำโรงเรียนเพื่อ
เด็ก และหลักการจะต้องให้สัมพันธ์กับหลักสูตรและวิธีสอนของโรงเรียน

ความเปลี่ยนแปลงขั้นแรกที่เราเห็นได้ชัดก็คือการปกครองนักเรียน ใน
สมัยปัจจุบันเราไม่นิยมให้นักเรียนนั่งนิ่ง ๆ ฟังครูพูดแต่อย่างเดียว ตรงกันข้าม

เราต้องการให้เด็กรู้จักทำอะไรด้วยตนเอง รู้จักรับ รู้การร่วมงานกับคนอื่น
และรู้จักปกครองตนเอง วินัยที่ใช้บังคับเด็กจึงเป็นวินัยที่เด็กรู้เอง เห็นเอง
จิตตนเอง แล้วประพฤติตามเอง โดยไม่มีครมาคอยบังคับให้ทำตลอดเวลา

วินัยโดยตนเอง (self discipline) เช่นนี้ เป็นของจำเป็นสำหรับการ
สอนแผนปัจจุบัน ถ้าเด็กไม่ได้รับการฝึกฝนให้ปกครองตนเองแล้วก็เป็นภาระ
มากแก่ครู เพราะครูจะต้องปล่อยให้เด็กแยกไปทำงานเป็นหมู่เป็นพวกตามตัว
ฟัง ครูเป็นแต่เพียงคอยคอยห่าง ๆ เท่านั้นเอง บางทีครูอาจจะต้องทำงานกับ
เด็กคนหนึ่งหรือพวกหนึ่งอย่างใกล้ชิด แล้วปล่อยให้เด็กอื่นทำงานตามตัวฟัง
ถ้าเด็กที่ถูกปล่อยให้ทำงานตามตัวฟังนั้นไม่มีวินัยโดยตนเอง ครูย่อมรักษาน
ให้อยู่ในระเบียบอันดังามไม่ได้

วิธีสร้างวินัยโดยตนเองให้แก่เด็กนั้นเราใช้วิธีการประชาธิปไตย กล่าวคือ
ให้เด็กได้ร่วมปรึกษาหารือกันเองว่า ในขณะที่ทำงานเป็นพวกอยู่นั้น นักเรียน
ทั้งหลายควรจะทำอย่างไร เมื่อใดที่อุปสรรคขัดแย้งกันพอประมาณ โดยมีครูเป็น
ผู้คอยแนะนำแนะ เด็กก็จะรวมกันตั้งกฎเกณฑ์ขึ้น กฎเหล่านี้เด็กจะต้อง
รักษาสื่อเอง ถ้าเด็กได้มีส่วนร่วมในการตั้งกฎ และระงับรักษากฎเขาเองแล้ว
เด็กจะบังเกิดศรัทธาในกฎเหล่านั้น ถ้าทำตามไม่ได้เช่นนี้ไม่นานนักเด็กก็จะม
วินัยโดยตนเองได้

เรื่อง ของ วินัย เป็น เรื่องยาว และมี ข้อ ควร คิด อยู่ มากมาย จน อาจารย์
เสนาะจิตร์ สุวรรณโพธิ์ศรี และคณาจารย์อื่นได้ร่วมกันแปลบทความจาก
หนังสือต่างประเทศมาลงพิมพ์เป็นเอกสารการนิเทศการศึกษาลง ๒ ฉบับ ท่านที่
สนใจในเรื่องนี้โปรดอ่านเอกสารการนิเทศการศึกษาลงฉบับเหล่านั้น

การบริหารการศึกษาเพื่อให้เป็นผลดีแก่เด็กน ขยายขอบเขตออกไปไกลมาก ในส่วนที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ ท่านจะเห็นได้ว่าเวลานักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวกันว่า ในโรงเรียนนั้นนอกจากจะมีแต่ห้องเรียนแต่เพียงห้องเดียวห้องเดียว ห้องทำงานสันตติ โรงฝึกงาน และห้องพิเศษอื่น ๆ อีก แม้แต่โรงอาหารก็ต้องจัดให้ได้ระเบียบและให้มีความดีในทางการศึกษา ห้องดื่ม ห้องน้ำ ต้องให้สะอาดและให้เด็กเป็นผู้รับผิดชอบรักษาความสะอาดเขาเอง

การจัดชนกต้องมีการเปลี่ยนแปลง ในชั้นควรจะมีกระดานดำแผ่นใหญ่ให้เด็กได้เขียน ฝ่ายห้องควรจะมีภาพประกอบบทเรียนให้มาก การจัดโต๊ะเก้าอี้จำเป็นจะต้องจัดเป็นแถวเป็นแนวอย่างเต็ม แต่ให้เปลี่ยนแปลงรูปไปตามลักษณะและความต้องการของบทเรียนที่สอนอยู่ในเวลานั้น

เรื่องของการบริหารการศึกษายิ่งมีมากกว่านี้ ทักษะมากต่างให้ฟังเป็นเฉพาะส่วนที่ตนทงหลายกำลังเข้าใจได้เป็นอย่างดีอันมากเท่านั้น

การวัดผลการศึกษา

เมื่อทุกส่วนขยายออกไปกว้างขวางเช่นนี้แล้วการวัดผลการศึกษาจำเป็นจะต้องขยายตัวตามไปด้วย เท่าที่กล่าวมาตั้งแต่ต้นท่านจะเห็นได้ว่า โรงเรียนในสมัยปัจจุบันนี้กำลังวางหลักสูตร จัดอุปกรณ์การศึกษา ดำเนินวิธีสอน และวิธีบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโตถึง ๔ ทาง คือ

๑. ความเจริญเติบโตทางกาย (physical growth)
๒. ความเจริญเติบโตทางจิตใจ (mental growth)
๓. ความเจริญเติบโตทางสังคม (social growth)
๔. ความเจริญเติบโตทางอารมณ์ (emotional growth)

เมื่อเราจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม ให้เด็กได้เจริญเติบโตถึง ๕ ทาง เช่นนี้ จึงได้มีผู้ออกความเห็นว่าการสอบของเราในปัจจุบันอยู่ในวงแคบเกินไป เพราะเราวัดแต่เพียงแขนงเดียวคือความเจริญเติบโตทางจิตใจเท่านั้น จะถือว่า การสอบได้เป็นการวัดผลการศึกษาก็ยังตรงไม่ได้

การวัดความเจริญเติบโตทางจิตใจนั้น เราแยกการวัดออกเป็นสองส่วน ใหญ่ ๆ คือ

ก. วัดความสำเร็จในการเรียน เรียกกันว่า achievement test ได้แก่การสอบได้ตามแบบของเรา

ข. สอบเชาวน์ เรียกกันว่า intelligence test การสอบเชาวน์นี้ใช้ สอบดูว่าเด็กมีประสิทธิภาพทางจิตใจสูงเท่าไร ผลการสอบนี้จะใช้ได้ใช้สำหรับจัด หลักสูตร และวิธีสอนให้เหมาะสมกับเด็กเป็นคนที่ไป การวัดผลชนิดนี้เรายัง ไม่ได้ทำกันเสียทีเดียว

การวัดผลที่เรายังไม่ได้เอาใจใส่มากนัก ได้แก่การวัดความเจริญเติบโต ทางร่างกาย วิชวุดง่าย ๆ ได้แก่การชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงของเด็กแล้วจด ลงในระเบียบ (record) เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับแนะนำเด็กในเรื่องสุขภาพอนามัย ของเด็กเป็นรายคนไป

ส่วนความเจริญเติบโตทางสังคม และทางอารมณ์นั้น คงจะไม่ได้รับ ความเอาใจใส่กันเลย ที่จริงเครื่องมือในการวัดผลของส่วนทั้งสองนี้ยังไม่มี ใครคิดได้แน่นอน ในต่างประเทศเขาก็อาศัยความสังเกตของครูและการบันทึก ของครู ซึ่งเก็บไว้ในระเบียบสะสม (cumulative record) เป็นหลักในการ

พิจารณาเด็กเป็นคณฯ ไป ถึงแม้จะวัดไม่ได้อย่างสมบูรณ์ได้ การบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ใน ^๕ที่ช่วยครูให้วินิจฉัยเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กได้ชัดเจน

นอกจากจะส่งเสริมให้มีการวัดผลอย่างกว้างขวางแล้ว นักการศึกษาในสมัยปัจจุบันยังได้หันมาพิจารณาการสอบได้ของเรามากขึ้นอีก แต่เดิมมาเราสอบโดยให้ตอบเป็นข้อเขียนเรียงความหรืออัตนัย (essay-type test) ซึ่งอาจจะมีผลของวิชาบางอย่างได้ดี แต่ผลของวิชาประเภทความจำได้น้อยเหลือเกิน ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้เสนอให้ใช้การวัดผลแบบปรนัย (objective test) เพิ่มขึ้น ทั้งนักเพื่อให้ง่ายต่อการและเป็นประโยชน์แก่นักเรียนยิ่งขึ้น

การวัดผลแบบปรนัยนั้นมีความสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้ (valid)
๒. สามารถวัดผลได้เที่ยงตรงสม่ำเสมอ (reliable)
๓. สามารถคัดอิทธิพลของกรรมการผู้สอบไม่ให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการสอบได้ เช่น การพิจารณาให้คะแนนที่ไม่ถือเอาอารมณ์เป็นหลัก (objective)

ความเคลื่อนไหวในเรื่องการวัดผลทางการศึกษานั้นจะได้รับความเอาใจใส่จากครูเป็นอันมาก ที่ประชุมครูใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดสามัคคีศึกษาซึ่งสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาลและกองโรงเรียนราษฎร์ทั่วทยาดียบางแสน ในเดือนสิงหาคม ๒๔๘๗ ได้ให้ข้อเสนอนะแก่กระทรวงศึกษาธิการว่า ควรจะนำการทดสอบแบบปรนัยมาใช้ในโรงเรียน

ส่วนที่ได้รับความเอาใจใสน้อยในเรื่องนี้ คือการใช้การทดสอบเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาอื่น ๆ เท่าที่ได้มีผู้กล่าวไปแล้วนั้นเราพิจารณากันเฉพาะการ

สอบได้เพื่อตัดสินเด็กว่าจะได้เลื่อนชั้น หรือตก ที่จริงการวัดผลการศึกษาของเรา
นำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีกมาก เช่น

๑. ใช้การทดสอบเพื่อวัดวิสัยทัศน์ และอุปการณ์การศึกษาที่ควรใช้
๒. ใช้การทดสอบบ่อย ๆ เพื่อกระตุ้นเตือนให้เด็กขยันเรียนตลอดปี
๓. ใช้การทดสอบเพื่อหาข้อบกพร่องของเด็ก เพื่อครูจะได้ช่วยเหลือเด็ก
ให้แก่ข้อบกพร่องนั้น ๆ ได้

๔. ใช้การทดสอบเพื่อวัดดูว่าโครงการศึกษาซึ่ง โรงเรียน จัดทำไปนั้น ได้
ผลตรงกับที่ต้องการหรือไม่

การวัดผลที่ตนนั้นถ้าได้จัดทำให้ถูกต้องตามวิธีการแล้วย่อมยังผลประโยชน์
ให้แก่การศึกษาของเด็กอย่างกว้างใหญ่ไพศาล ผู้เขียนเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่าต่อไป
ครูและนักการศึกษาทั้งหลาย คงจะได้หันมา พิจารณาดัง การ ใช้การ วัดผล ให้ได้
ประโยชน์กว้างขวางยิ่งชนกว่าเดิม

ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของการศึกษา

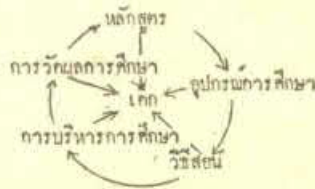
ส่วนต่าง ๆ ของระบบการศึกษาซึ่งได้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงไว้ใน
ตอนก่อนหน้าแยกเป็น ๕ ส่วน คือ

๑. หลักสูตร
๒. อุปกรณ์การศึกษา
๓. วิชชีสอน
๔. การบริหารการศึกษา
๕. การวัดผลการศึกษา

ส่วนประกอบทั้งสามผู้เขียนได้กล่าวให้เห็นว่า ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ส่วนอื่นย่อมจะต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และความเปลี่ยนแปลงของส่วนต่าง ๆ นั้นจะต้องกลมกลืนกัน ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งเกิดไปขัดกันขึ้น การศึกษาย่อมจะดำเนินไปไม่ได้ดี ขอยกตัวอย่างที่จะเห็นได้ง่ายๆ เช่น ถ้าเราเปลี่ยนแปลงไปใช้วิธีสอนแบบให้เด็กแก้ปัญหา แต่เรายังจะยึดถือวิธีจัดชั้นตามแบบเดิม คือบังคับให้นักเรียนทุกคนนั่งเป็นแถวเป็นแนว การสอนก็ย่อมดำเนินไปไม่ได้ เพราะเด็กจะปรึกษาหารือกันโดยวิธีหนึ่งหนหลังให้กันไม่ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างบนนี้ท่านจึงจะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะให้เปลี่ยนแปลงการศึกษานั้นได้ผู้เสนอไว้หลายทางหลายอย่าง ถ้าฟังคนละทีก็ดูยุ่งเหยิง ถ้าท่านมองเห็นภาพส่วนรวมแล้ว ถึงแม้จะไปแยกฟังทีละตอนก็จะบังเกิดความเข้าใจได้ดี เพราะท่านย่อมนำเอาเรื่องนั้นมาประกอบเข้ากับส่วนรวมได้ถูกต้อง

ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบทั้ง ๔ ของระบบการศึกษานั้นใกล้ชิดกันมาก นอกจากนั้นส่วนทั้งสามยังต้องสัมพันธ์กับเด็กอย่างใกล้ชิดอีกด้วย กล่าวคือเราสร้างส่วนทั้ง ๔ นี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโตได้ถูกต้องตามวิถีทาง ถ้าเราอยากทราบว่าหลักสูตรหรือไม่ เราก็คงว่าหลักสูตรนั้นเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสม หลักสูตรก็ไม่ดี ถ้าเราอยากทราบว่าอุปกรณ์การศึกษานั้นใช้หรือไม่ เราก็คงว่าอุปกรณ์การศึกษานั้นส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ได้หรือไม่ ถ้าเราต้องการทราบว่าวิธีสอนของเราดีพอแล้วหรือยัง เราก็คงตรวจสอบว่าวิธีสอนของเราส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ตามที่ต้องการหรือไม่ เช่น เป็นคนเรื่องความสัมพันธ์ถ้าจะเขียนเป็นแผนภาพก็จะเป็นดังนี้

บางท่านเคยกล่าวว่าจะเปลี่ยนแปลงการศึกษา แล้ว ควรจะ เปลี่ยน ทัศ
 ะนะ อย่าง เช่น ให้เปลี่ยนแต่เพียงวิธีสอนเดี๋ยวก่อน เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงเช่น
 นี้ย่อมไม่เกิดผล ถ้าจะเปลี่ยนก็ต้องเปลี่ยนไปทั้งหมด หรือถ้าจะไม่เปลี่ยนก็
 ไม่เปลี่ยนเลยสักอย่างเดียว ระบบการศึกษาต้องหมุนไปตามกันเช่นนี้ จะแยก
 แยะออกมาทำแค่ส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ ดังนั้นโรงเรียนที่ลงมือเปลี่ยนแปลงบาง
 ส่วนไปแล้วจึงประสบความลำบากใจ เพราะดำเนินงานไปไม่ได้สะดวก ถ้าทุก
 สิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกัน การดำเนินงานจะง่ายขึ้นอีกมาก

กิจการที่ส่งเสริมให้บังเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ดังนี้

ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษานี้มิใช่เกิดขึ้นมาในวันเดียวสองวัน มัน
 จะต้องค่อยๆ ก้าวไปตามลำดับขั้น ถ้าชนเปลี่ยนทัศนทัศน์ใด ผลร้ายย่อมจะเกิด
 ขึ้น ดังนั้นก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบที่เราต้องการ เราจำเป็นจะต้องมอง
 หาส่งเสริมให้การเปลี่ยนแปลงดำเนินไปด้วยดีเสียก่อน กิจการที่จะส่ง
 เสริมการเปลี่ยนแปลงทุกด้านนี้ มีดังนี้:-

๑. กิจกรรมนอกหลักสูตร
๒. ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน
๓. การแนะแนวการศึกษา
๔. การอบรมครูประจำการ

๕. การทดลองและการวิจัย

๖. การนิเทศการศึกษา

กิจกรรมนอกหลักสูตร

กิจกรรมนอกหลักสูตรคือ การงานซึ่งครูและนักเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตของเด็กเพิ่มเติมจากที่บ่งไว้ในหลักสูตร ในระยะหัวเดียว หัวข้อของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา กิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นของจำเป็นมาก แต่เดิมมาเราใช้หลักสูตรซึ่งมีความยืดหยุ่นได้น้อย เรามองเห็นว่าถ้าจะดำเนินการสอนไปตามหลักสูตรเดิม เด็กย่อมไม่เจริญเติบโตได้ทุกส่วนตามที่เราคือต้องการ แต่ถ้าจะเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทันทีทันใด ครูและนักเรียนย่อมจะคิดตามการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ทัน เพื่อจะส่งเสริมให้โรงเรียนได้เปลี่ยนแปลงกิจการไปที่ดีขึ้น เราจึงจัดหากิจกรรมนอกหลักสูตรมาให้แก่นักเรียนและครูฝึกให้ทำไปพลางก่อน เมื่อเห็นว่าชินดีแล้ว กิจกรรมนอกหลักสูตรเหล่านี้ก็จะกลายเป็นกิจกรรมในหลักสูตรไป และหลักสูตรใหม่ก็จะขยายตัวไปตามรูปที่เราต้องการได้ในภายหลัง

กิจกรรมนอกหลักสูตรนี้แบ่งแยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตในการเรียนวิชาต่างๆ ได้แก่ การศึกษานอกสถานที่ และการจัดชุมนุมต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ชุมนุมหนังสือพิมพ์ ชุมนุมดนตรี ชุมนุมอ่านหนังสือ ชุมนุมภาษาอังกฤษ เป็นต้น

๒. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้วิถีชีวิตของตนเอง เช่น การจัดตั้งสภานักเรียน (student council) และการแบ่งแยกนักเรียนออกเป็นคณะ เป็นต้น

กิจกรรมนอกหลักสูตรที่กล่าวมานี้ไม่เป็นกฎบังคับ แต่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ นอกจากนี้ยังไม่มีภาระให้คะแนนสำหรับกิจกรรมนอกหลักสูตรด้วย การจัดเช่นนี้ย่อมเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และทำให้ครูและนักเรียนไม่ต้องดำเนินงานไปตามแบบแผนของการสอนซึ่งโรงเรียนได้วางไว้ ฉะนั้นถ้าครูและนักเรียนจะพร้อมใจกันเปลี่ยนแปลงวิธีการก็ย่อมทำได้โดยไม่ผิดระเบียบของโรงเรียน

กิจกรรมนอกหลักสูตรมีขอบเขตกว้างขวางและยืดหยุ่นได้ดีกว่ากิจกรรมในหลักสูตรตามแบบเดิม ทั้งนี้เพราะเรายึดถือเอาความสนใจและความสามารถของนักเรียนเป็นหลัก ถ้าครูและนักเรียนจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรให้ยืดหยุ่นได้ดั่งนี้ เราเหล่านั้นก็ย่อมจะได้รับประโยชน์ในการจัดหลักสูตรให้ยืดหยุ่นได้เป็นอย่างดี

อุปกรณ์การศึกษาที่ครูและนักเรียน นำมาใช้ในการดำเนิน กิจกรรม นอกหลักสูตรก็มีขอบเขตกว้างขวาง เพราะไม่มีใครวางบทบัญญัติไว้ว่า ห้ามไม่ให้ใช้หนังสือเล่มไหนเล่มนี้ หรือห้ามไม่ให้ใช้เครื่องมืออย่างนั้นอย่างนี้ในกิจกรรมนอกหลักสูตร ถ้าครูและนักเรียนรู้จักจัดหาอุปกรณ์การศึกษาสำหรับกิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นแล้ว เขาก็ย่อมจะได้รับบทเรียนในการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาในการเรียนการสอนตามแบบแผนปัจจุบันได้ดั่งนี้

การบริหารงานของชุมนุมต่าง ๆ ก็ของอาศัยวิธีการประชาธิปไตย การจัดประชุมของกิจกรรมนอกหลักสูตรก็อาศัยความยืดหยุ่น ดังนั้นการบริหารกิจกรรมนอกหลักสูตรจึงต้องเสริมให้ครูเข้าใจ วิธีบริหารการ ศึกษา แผนปัจจุบันได้ดั่งนี้

นอกจากการวัดผลของกิจกรรม ยังต้อง อาศัย ความเห็น ของ สมาชิกใน
ชุมชนนั้น ๆ นักเป็นการส่งเสริมให้เกิดการวัดผลโดยตนเอง (self evaluation)
อันเป็นวิธีวัดผลอย่างหนึ่งซึ่งใช้ในการศึกษาแผนปัจจุบัน

ทุกถ้าวามานท่านจะเห็นได้ว่ากิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นเรื่อรื่องของการ
ศึกษาแผนใหม่ได้เป็นอย่างดี ถ้าโรงเรียนใดต้องการจะเปลี่ยนแปลงระบบการ
ศึกษาไปทีละน้อย โดยไม่ให้บังเกิดผลเสียหายแก่โรงเรียนแล้ว โรงเรียนนั้นก็
ควรจะส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรให้มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ในระหว่างท่านจะได้ยินคนกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน
มากจน ทั้งจริงโรงเรียนได้พยายามทำให้งานของบ้านกับโรงเรียนสัมพันธ์กัน
นานแล้ว ดังจะเห็นได้จากการส่งสมุดรายงานประจำตัวของนักเรียนไปให้ผู้ปกครอง
ของเด็กรู้บ้างน้อย ๆ สมุดรายงานประจำตัวเด็ก เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง
ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ประโยชน์จะได้รับจากความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนนั้นมีอยู่มาก
มาย กิจกรรมใดที่โรงเรียนปฏิบัติต่อดังนี้ ถ้าบ้านไม่เข้าใจและไม่ให้ความร่วมมือ
กิจกรรมนั้นก็จะล้มเหลว ถึงโรงเรียนจะปฏิบัติดีอย่างไรเด็กก็นำไปใช้
ให้เกิดประโยชน์ไม่ได้

โรงเรียนในสมัยปัจจุบันมองเห็นความจำเป็นในเรื่องนี้ จึงได้พยายามหา
ทางติดต่อกับบ้านโดยวิธีแปลก ๆ เพิ่มเติมขึ้นอีก เช่น ส่งครูไปเยี่ยมผู้ปกครอง
ของเด็ก เชิญผู้ปกครองมาร่วมงานของโรงเรียน และจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง
กับครูขึ้นเป็นคน

ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนนอกจากจะเป็น ประโยชน์ แก่การ
เรียนการสอนโดยตรงแล้ว ยังเป็นประโยชน์อย่างใหญ่หลวงแก่ระบบการศึกษา
ด้วย ในระยะหัวเดียวหัวค่อ เช่นในสมัยนี้ โรงเรียนจำเป็นต้องหาทางให้
การศึกษาแก่ผู้ปกครองให้มากขึ้น เพราะเวลานี้เรากำลังเปลี่ยนแปลงกิจการ
หลายสิ่งหลายอย่างของระบบการศึกษา ผู้ปกครองโดยทั่วไปย่อมไม่ชอบการ
เปลี่ยนแปลงซึ่งเขาไม่รู้เรื่อง ถ้าเราไม่หาทางอธิบายให้เขาทราบ เขาย่อมจะ
วิพากษ์วิจารณ์หรือขัดขวางกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน ถ้าผู้ปกครองขัดขวาง
กิจการของโรงเรียนเสียแล้วก็ยากที่โรงเรียนจะ เปลี่ยนแปลงวิธิการใด ๆ ได้
เรารับเอาลูกของเขามาสอน เขาย่อมต้องสอนให้ถูกต้องตามความประสงค์
ของเขา ถ้าเราต้องการเปลี่ยนแปลงกิจการของโรงเรียน เราก็ต้องหาทาง
อธิบายให้เขาทราบว่าเรากำลังทำอะไร เพื่อต้องการให้เกิดประโยชน์อย่างไร
เมื่อผู้ปกครองทราบว่าโรงเรียนไม่ได้ทำการสอนให้ขัดกับความประสงค์ของบ้าน
ได้แล้ว การเปลี่ยนแปลงกิจการของโรงเรียนก็เป็นไปได้อย่างราบรื่น

ท่านจะเห็นได้ว่าในขณะนี้ท่านจะได้ยินเสียงติเตียน การสอน แบบใหม่หนา
หูหนวก เกิดขึ้นเพราะขาดความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนนั่นเอง กอง
เผยแพร่การศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำหน้าที่
กิจการที่กำลังเปลี่ยนแปลงในกระทรวงศึกษาได้อย่างน่าชม แต่การเผยแพร่ของ
กองนี้ย่อมไม่ได้ผลมากอย่างการเผยแพร่ของโรงเรียน เพราะกองเผยแพร่การ
ศึกษาอยู่ห่างจากผู้ปกครองเกินไป ถ้าโรงเรียนหรือครูไม่ช่วยอีกแรงหนึ่งแล้ว
ก็ยากที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนขึ้นได้

สมาคมผู้ปกครองและครูเป็นเครื่องมือที่เตรียมสำหรับทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ถ้าจัดตั้งได้สำเร็จแล้ว ผู้ปกครองจะเข้าร่วมกิจการหลายอย่างของโรงเรียน การเข้าร่วมงานนั้นจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจกิจการที่กำลังเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนได้ชัดเจน ถ้าโรงเรียนถูกวิพากษ์วิจารณ์ ผู้ปกครองที่มาร่วมงานนั้นแหละจะได้เถียงแทนโรงเรียนเอง ผู้ปกครองเหล่านี้แหละจะเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการส่งเสริมให้การเปลี่ยนแปลงการศึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่น

ท่านที่ดำเนินการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองกับครูอาจจะหวังผลอย่างอื่น ขอได้โปรดทราบไว้ด้วยว่าผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างใหญ่หลวงนั้นคือการให้การศึกษากับผู้ปกครอง และผู้ปกครองเหล่านี้แหละจะทำให้งานของโรงเรียนท่านดีขึ้น การแนะแนวการศึกษา

สิ่งที่ส่งเสริมให้เปลี่ยนแปลงการศึกษาไปได้อย่างราบรื่นอีกอย่างหนึ่งคือการแนะแนว (guidance) เราจะเห็นได้ว่าโลกเราในสมัยนี้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมากในระยะเพียงสิบปีมานี้ ทุกสิ่งทุกอย่างก้าวหน้าหรือเปลี่ยนแปลงไปจนแทบจะตามไม่ทัน ในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่เราจึงต้องศึกษาเพื่อปรับปรุงตนเองให้ทันกับเหตุการณ์อยู่เสมอ สำหรับเด็กแล้วความต้องการที่จะปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งเพิ่มขึ้น แต่เด็กจะไปศึกษาโดยตนเองเหมือนผู้ใหญ่ไม่ได้ เด็กจะต้องพึ่งพาอาศัยครูให้เป็นผู้แนะแนวให้

การแนะแนวซึ่งสามารถจะจัดขึ้นได้ในโรงเรียนแม้เป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ตามประเภท คือ

๑. การแนะแนวทางอาชีพ (vocational guidance) ได้แก่การแนะนำให้เด็กรู้จักเลือกอาชีพให้เหมาะสมแก่ความถนัดตาม ธรรมชาติ และ ความ สามารถ ของเด็กแต่ละคน

๒. การแนะแนวทางการศึกษา (educational guidance) ได้แก่การให้ความช่วยเหลือเด็กในขณะที่อยู่ในโรงเรียนว่าเด็กคนไหนควรจะเลือกเรียนอย่างไรจึงจะมีประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุด ถ้าหลักสูตรและวิธีสอนของโรงเรียน ขยายตัวออกไปมาก ความจำเป็นในเรื่องการแนะแนวทางการศึกษาก็ยิ่งเพิ่มขึ้น

๓. การแนะแนวในเรื่องส่วนตัว (personal guidance) ได้แก่การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในเรื่องส่วนตัวทั่วไป เช่น การสังคม สุภาพ การเงิน และการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น การแนะแนวประเภทนี้จะช่วยเด็กปรับปรุง ตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น

การแนะแนวทั้งสามประเภทนี้เป็นของจำเป็น ถ้าจะจัดการศึกษาให้เต็ม ความรู้ที่เรากำลังต้องการ แต่ในขณะนั้นสิ่งที่จำเป็นที่เห็นได้ชัดเจนนั่นคือ การแนะแนว ในทางอาชีพ (หรือจะพูดให้ถูก การแนะแนวทางวิชาชีพ) โรงเรียนของเรา บางโรงได้ทำไปบ้างแล้ว แต่การแนะแนวเหล่านั้นยังไม่ดำเนินไปตามรูปที่สมบูรณ์ ส่วนการแนะแนวในเรื่องส่วนตัวนั้นดูเหมือนจะได้ทำกันน้อย แต่ก็เป็นสิ่งที่ควร ทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการแนะแนวประเภทนี้ส่งเสริม ให้ครูได้เข้าใจปัญหา ของนักเรียน ทำให้ครูกับนักเรียนเกิดความสนิทสนมกันยิ่งขึ้น การเปิดตน แปลงเช่นนี้ย่อมทำให้ครูพร้อมที่จะเปลี่ยนวิธีสอนในโอกาสต่อไป และทำให้นักเรียนรู้จักช่วยตนเองมากขึ้น ซึ่งก็เป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยวิธีใหม่ได้ขึ้น

การแนะนำจะทำให้เต็มรูปจริงๆ กุ๊ตของอาศัยผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี นอกจากนั้นเราจำเป็นต้องมีแบบทดสอบและระเบียบระดับประจำตัวนักเรียน ในขณะที่เรายังขาดทั้งคนและวัตถุ จึงไม่สามารถดำเนินกิจการด้านนี้ให้ได้ดีเต็มที่ ถึงอย่างไรก็ดีเราทั้งสองจะแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าไปได้บ้างโดยวางโครงการเป็นขั้นๆ ดังนี้:-

๑. เปิดสอนการแนะนำชั้นในโรงเรียนฝึกหัดครู โดยหวังว่านักเรียนฝึกหัดครูที่เรียนจบไปแล้วจะได้ช่วยจัดโครงการขึ้นคืนให้

๒. ทำการโฆษณาเรื่องการแนะนำแล้ว เปิดอบรมครูที่สนใจการแนะนำเป็นพิเศษ เพื่อให้ครูเหล่านั้นได้นำเอาวิธีการขึ้นคืนไปทดลองทำในโรงเรียนของตนก่อน ครูที่สำคัญที่สุดคือครูใหญ่

๓. ตั้งศึกษานิเทศก์ชำนาญการแนะนำไปช่วยเหลือโรงเรียนที่จะทำการแนะนำให้ดำเนินงานไปได้โดยสะดวก

๔. อบรมครูทั่วๆ ไปให้เห็นความจำเป็นในการแนะนำในทางส่วนตัว และแนะนำให้ครูเอาใจใส่กับเรื่องส่วนตัวของเด็กให้มากขึ้น พร้อมทั้งให้หลักการในการดำเนินงานด้วย

การอบรมครูประจำการ

ในการเปลี่ยนแปลงการศึกษานั้น ความสำเร็จสำคัญอยู่ที่ครู ถ้าครูไม่รู้จักหลักการและวิธีการจนบังเกิดความเต็มใจจริงๆ แล้ว การเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ก็ย่อมจะขัดข้อง ดังนั้นการอบรมครูซึ่งกำลังปฏิบัติงานสอนอยู่จึงเป็นของจำเป็น

การอบรมครูกระทรวงศึกษาธิการได้ทำมาแล้วหลายครั้งหลายหน และ
ยังมีความจำเป็นจะต้องทำต่อไป เพราะเวลาของการอบรมครูนั้นไม่ยืดยาว
พอที่จะทำให้ได้ผลดีอย่างเต็มที่ ขกประการหนึ่งจำนวนครูของเราก็น้อยมาก
มาย ถ้าอบรมได้จำนวนน้อย ครูรับการอบรมไปก็ไม่พอกมากพอที่จะ
เปลี่ยนแปลงอะไรได้ ผู้เขียนคิดว่าต่อไปถ้าเราเปิดการอบรมในฤดูร้อนเป็น
เวลาประมาณ ๔ สัปดาห์ และให้จัดเป็นโรงเรียนฤดูร้อน (Summer School)
ได้แล้ว การอบรมครูประจำการจะได้ผลดีขึ้น

นอกจากการอบรมครูอย่างนี้แล้ว ตัวครูเองก็มีความต้องการศึกษาเพิ่ม
เติมจากหนังสือหรือนิตยสารทางการศึกษาอีก นิตยสารทางการศึกษาในสมัย
ปัจจุบันนี้ก้าวหน้าไปมาก ถ้าครูดึกดำบรรพ์อ่านอยู่เฉยๆ ก็จะได้รับความรู้ไปปรับ
ปรุงการศึกษาในโรงเรียนของตนอีกมาก

การทดลองและการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงการศึกษานั้น ถ้าทำไปโดยไม่มีการทดลองและการ
ค้นคว้าจนเห็นผลดีแล้ว การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะล้มเหลวก็ได้ ด้วยเหตุ
ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ร่วมมือกับองค์การ UNESCO เพื่อทำการทดลอง
การศึกษาที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เท่าที่ทราบจากรายงานเราก็พอจะมองเห็นได้ว่า
การทดลองในจังหวัดนั้นได้ผลดีเป็นอย่างมาก กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ขยาย
กิจการไปทำการปรับปรุงการศึกษาที่จังหวัดชลบุรีอีกแห่งหนึ่ง

โรงเรียนฝึกหัดครูหลายแห่งได้พยายามจัดตั้งโรงเรียนสาธิต (demon-
stration school) เพื่อทำการทดลองทฤษฎีบางอย่าง และทำการสอนให้นักเรียน

ฝึกหัดครูเป็นตัวอย่าง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนตำรวจ
แผนกฝึกหัดครูมัธยมของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจัดตั้งขึ้น

การวิจัยซึ่งนับว่าจะให้ประโยชน์อย่างใหญ่หลวงแก่วงการการศึกษาของเรา
ก็คือ การวิจัยทางจิตวิทยาของเด็กซึ่งกระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับองค์การ
UNESCO จัดตั้งสถาบันระหว่างชาติสำหรับศึกษาเรื่องเด็ก (International
Institute for Child Study) ขึ้นเพื่อศึกษาจิตวิทยาของเด็กในเมืองไทย ผล
ของการวิจัยของสถาบันแห่งนี้ จะช่วยให้การศึกษาของเราดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้น
ขณะนั้นสถาบันดังกล่าวมีงานชั่วคราวเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา จ.ว. พระนคร
การนิเทศการศึกษา

ในขณะที่โรงเรียนกำลังดำเนินการเปลี่ยนแปลงการศึกษาอยู่นั้น โรงเรียน
ย่อมประสบอุปสรรคในการทำงานหลายอย่าง ฉะนั้นกรมต่างๆ จึงจัดตั้งศึกษา
นิเทศขึ้นเพื่อให้ความร่วมมือและช่วยเหลือแก่โรงเรียนต่างๆ ในด้านการสอน
และการบริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษก็จะแยกประเภทออกก็ได้ ๒ ประเภท
ใหญ่ๆ คือ :-

๑. ศึกษาพิเศษประจำวิชา ได้แก่ศึกษาพิเศษซึ่งทำการช่วยเหลือ
โรงเรียนในด้านการสอนโดยตรง เท่าที่มีอยู่ในเวลานี้มีศึกษาพิเศษประจำ
วิชาหน่วยเดียวคือ หน่วยศึกษาพิเศษภาษาอังกฤษของกรมวิสามัญศึกษา

๒. ศึกษาพิเศษทั่วไป ได้แก่ศึกษาพิเศษที่ให้ความช่วยเหลือแก่โรง-
เรียนทุกสาขา โดยไม่มุ่งในด้านการสอนเพียงอย่างเดียว

งานของศึกษาพิเศษนอกจากจะไปช่วยเหลือโรงเรียนโดยตรงแล้ว ยัง
ทำหน้าที่เผยแพร่การศึกษาโดยการพิมพ์เอกสารแจกจ่ายแก่โรงเรียนเป็นการ
ให้การศึกษาก่อเสริมเพิ่มเติมขึ้น

เขตงานของการปรับปรุงการศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ เช่น ของการปรับปรุง
ตั้งเสริมการศึกษาอะเชิงเทรา และของการปรับปรุงตั้งเสริมการศึกษารัตนบุรี
ก็ได้จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ประจำองค์การแล้ว ต่อไปได้เปิดหน่วยศึกษา
นิเทศก์ประจำภาคและประจำจังหวัดเพิ่มขึ้นก็จะทำให้การเปลี่ยนแปลงการศึกษา
ดำเนินไปโดยสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

สรุปความ

เขตงานการศึกษาในประเทศเรากำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อจะ
ให้นักเรียนฝึกหัดครูและครูทราบว่าการกำลังดำเนินการไปในรูปใด ผู้เขียน
จึงได้อธิบายความเคลื่อนไหวเหล่านั้น โดยแยกกล่าวว่าการกำลังเคลื่อนไหวจากไหน
ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างไร และมีกิจการใดบ้างที่ส่งเสริมให้การเคลื่อนไหว
นั้นดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ผู้เขียนขอสรุปใจความทั้งหมดลงใน แผนภาพดังนี้
(ขอให้อ่านจากข้างล่างขึ้นมา)

การศึกษาแผนปัจจุบัน

หลักสูตร (ยึดหยุ่นได้, เหมาะกับผู้ เด็กและ ท้องถิ่น มหาวิทยาลัย)	อุปกรณ์การศึกษา (ใช้หนังสือหลาย เล่ม, อุปกรณ์ ที่ซับซ้อนแบบ กว้างขวาง)	วิธีสอน (ให้เด็กคิดค้นหา ความรู้ และสรุปเอาเอง ตามวิธีการวิทยาศาสตร์ เพื่อเด็ก มากกว่า)	การบริหารการศึกษา (ให้เด็กปกครองตน เอง จัดอาจารย์ สถานที่ตามความ ต้องการของเด็ก ใช้วิธีการประชาธิปไตย)	การวัดผล (วัดทุกส่วน, วัดอย่างเที่ยงตรง, ใช้การวัดให้เกิดประโยชน์ หลายอย่าง หักให้เด็ก วัดตนเอง)
---	--	--	---	---

กิจกรรมนอกหลักสูตร
ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน
การแนะแนว

การอบรมครูประจำการ
การทดลองและการวิจัย
การนเทศการศึกษา

การศึกษาแผนเดิม

หลักสูตร (ไม่ยืดหยุ่น, แบ่งแยกเป็น หลายวิชา ไม่มีใครเปิดโอกาส ให้เด็กทักทายเรียน)	อุปกรณ์การศึกษา (อยู่ในวงแคบ, จำกัดหนังสือที่ใช้)	วิธีสอน (ใช้วิธีพูดให้ฟัง ไม่เปิดโอกาส ให้ค้นคว้ามาก เพื่อเด็กทักทายมากเกินไป)	การบริหารการศึกษา (บังคับให้เด็กอยู่ใน กฎเกณฑ์มากเกินไป โรงเรียนใช้วิธี การอัตราพิเศษ)	การวัดผล (วัดแต่ความรู้ ทางวิชาการ, ใช้ข้อสอบแบบ เรียงความอย่างเดียว เด็กเรียนเพื่อข้อสอบได้อย่างเดียว)
--	---	--	--	--

